

Cor i Tècnica Vocal

La veu és un instrument natural, propi dels éssers humans. Amb el control de la fonació i l'entonació s'aconsegueix la combinació de música i paraula d'una manera ordenada, generant el cant, que ha estat des dels inicis de la humanitat un dels més valuosos modes d'expressió de sentiments i emocions.

Cantar és natural en l'ésser humà i la utilització de la veu com a instrument aporta una vasta capacitat expressiva ja que no comporta una iniciació tècnica tan complexa com amb la majoria dels instruments i permet abordar amb relativa facilitat una gran quantitat de peces musicals de molt diversos estils.

Amb la interpretació vocal d'una obra, l'alumnat integra l'ús pràctic dels diferents llenguatges musicals amb un aportament emocional i comunicatiu. És una oportunitat per explorar i experimentar diferents manifestacions culturals i traslladar a la pràctica el que s'ha treballat en cursos anteriors com una aplicació dels coneixements del llenguatge musical adquirits, interpretant varietat de músiques de diferents períodes històrics, cultures i estils.

Amb el treball de la tècnica vocal l'alumnat aprendrà a controlar la seva fisiognomia, tant en el pla intern (respiració, fonació i projecció vocal) com en relació amb els hàbits posturals i moviments corporals, que poden acompanyar a la interpretació, i podrà reproduir una peça musical tornant a dotar-la de vida, posant en relleu les emocions, sensacions o idees que com a intèrpret o intèrprets vulguin transmetre.

La matèria de Cor es divideix en dos cursos, i el segon és la continuació i el perfeccionament del que s'ha treballat en l'anterior. El seu caràcter eminentment pràctic li permet esdevenir un espai on desenvolupar i millorar l'habilitat d'interpretar mitjançant la veu, per fer propi un repertori extens i variat en el qual l'alumnat posi en pràctica el que ha après en altres matèries que cursa simultàniament o ha cursat.

Prenent com a referència la competència clau 8 (consciència i expressió culturals), s'han establert cinc competències específiques basades en tres processos: desenvolupament de tècniques d'interpretació vocal, la pràctica vocal en grup i el desenvolupament de la cultura musical al voltant de la tradició coral en diversos contextos culturals i històrics.

D'altra banda, desenvolupar la capacitat dels estudiants per produir els seus propis projectes afavoreix l'autonomia i la creativitat i connecta àrees del coneixement adquirides de manera formal i informal, i apropa les situacions de l'aula a la realitat.

Les competències específiques busquen desenvolupar la consciència i les expressions culturals exposant l'alumnat a nombroses referències culturals.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els estudiants per aplicar de manera integrada els sabers desenvolupats, ja sigui en la producció de textos que responguin a un format i una situació determinats o en el disseny d'una recerca experimental aplicada a la comprovació d'una hipòtesi o el desenvolupament de solucions a problemes aplicats en contextos diversos, entre d'altres. De la mateixa manera, la matèria ha de fer possible que, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics, l'alumnat adopti una posició convenientment justificada i prengui decisions coherents davant d'una problemàtica social, política, econòmica, ambiental, sanitària o científica.

Les competències s'han de treballar a partir de situacions d'aprenentatge, en contextos reals o significatius, que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció.

L'assoliment de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat i es valorarà a través dels criteris d'avaluació. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers. Les competències específiques s'avaluaran mitjançant la posada en acció de diferents sabers, en diferents situacions, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre si. En un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers es vertebraran al voltant de les competències específiques.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que cal desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho. El professorat ha de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de la seva activitat.

Els criteris d'avaluació plantejats serveixen per determinar si les competències específiques de les quals deriven són assolides i, per tant, contribueixen a l'assoliment dels aprenentatges competencials esperables.

Per a això, la programació de la matèria ha de considerar els processos d'avaluació com a fonts d'informació que possibilitin l'observació i la valoració dels processos d'aprenentatge. La programació també ha de recollir el nivell de desenvolupament competencial i el grau d'acompliment de les competències.

Els sabers bàsics estan dividits en dos blocs: tècnica vocal i pràctica de conjunt, tant per al primer curs com per al segon. Molts dels sabers són compartits i només varia el grau de complexitat en el qual s'han de treballar i desenvolupar.

Competències específiques

Competència 1

Determinar les característiques estilístiques de les obres vocals, mitjançant l'anàlisi crítica per interpretar-les d'acord amb la intencionalitat del compositor i amb la identitat i el context de l'intèrpret.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>1.1 Detectar les característiques estilístiques de les obres vocals treballades a l'aula mitjançant l'anàlisi crítica per garantir una interpretació d'acord amb la intencionalitat del compositor o compositora.</p> <p>1.2 Argumentar les característiques de diferents propostes musicals vocals mitjançant l'anàlisi crítica per comprendre la intencionalitat del compositor o compositora.</p>	<p>1.1 Defensar amb criteris fonamentats els aspectes singulars i el valor social de diferents peces vocals, contextualitzant-les i valorant-ne l'impacte en la societat.</p> <p>1.2 Analitzar críticament la relació del text amb la música, millorant la comprensió i buscant solucions que ajudin a una millor interpretació.</p>

La música vocal es manifesta com una de les formes d'expressió artística i la seva evolució reflecteix el desenvolupament de les condicions econòmiques, socials i històriques de la construcció i la representació en cada grup humà. Conèixer mitjançant la pràctica les característiques que fan de cadascuna de les peces musicals una expressió singular, significa utilitzar els diferents coneixements adquirits prèviament, per dotar la interpretació d'un significat que relacioni la intencionalitat del compositor o compositora amb la identitat cultural de l'interpret.

En aquest sentit, desenvolupar la capacitat de l'alumnat per reflexionar i traslladar les idees a l'argumentació estructurada incentiva l'ampliació de coneixements, la comprensió i la valoració crítica. El treball de la reflexió col·lectiva a l'aula permet a l'alumnat construir la seva pròpia identitat cultural, des de la base del respecte en la diversitat cultural, alhora que fomenta l'enriquiment personal per afrontar els reptes que planteja el futur en relació amb el desenvolupament i l'evolució de l'art i la cultura.

Competència 2

Establir les característiques i les intencionalitats de la música vocal, escoltant i visionant manifestacions de diferents estils i gèneres vocals, per desenvolupar un criteri propi sobre el valor del patrimoni coral.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>2.1 Presenciar manifestacions musicals amb intervencions vocals, diferenciant gèneres i estils i desenvolupant un esperit crític i reflexiu.</p> <p>2.2 Reconèixer les intencionalitats de la pràctica coral i el cant, tant en la música de la nostra tradició occidental com en la d'altres cultures, distingint i valorant les característiques dels seus llenguatges.</p>	<p>2.1 Comparar interpretacions vocals analitzant proactivament l'enriquiment que representa la diversitat d'interpretacions per al patrimoni coral.</p> <p>2.2 Apreciar amb respecte l'evolució de la música vocal valorant les funcions socials i culturals que ha tingut el repertori coral al llarg de la història.</p>

Els actuals mitjans tecnològics permeten accedir a un ampli espectre de manifestacions artístiques diverses sobre les seves especificitats i intencionalitats de les quals es pot reflexionar. Escoltar per aprendre, aplicant a les futures produccions i interpretacions pròpies allò que s'ha entès, reflexionat i interioritzat, és una part crucial de l'aprenentatge musical.

L'alumnat demostra tenir un coneixement musical ampli quan respon com a intèrpret, compositor i oient crític, ja que valida un enfocament de ment obert amb el qual pot justificar, de manera convincent, les seves opinions i punts de vista sobre la música i les actuacions musicals, i pot demostrar aquesta comprensió mitjançant la interpretació, la composició i la improvisació, així com analitzar i discutir sobre música.

Competència 3

Aplicar les diferents tècniques d'interpretació vocal mitjançant la interpretació individual i col·lectiva per desenvolupar la cura i la consciència cap al cos com a instrument musical viu.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>3.1 Conèixer les possibilitats interpretatives de la veu participant activament com a intèrpret en diferents agrupacions i estils.</p> <p>3.2 Interpretar diferents peces musicals de manera col·laborativa produint una qualitat de so adequada amb precisió tècnica i expressió.</p>	<p>3.1 Aplicar els coneixements del llenguatge musical mitjançant la lectura i la interpretació d'una diversitat de partitures.</p> <p>3.2 Explorar les possibilitats interpretatives de la veu participant activament com a intèrpret en diferents agrupacions i estils.</p> <p>3.3 Reconèixer la necessitat del desenvolupament constant de les habilitats físiques i mentals participant en les interpretacions vocals de grup.</p>

La música es presenta com un vehicle d'expressió de sentiments i emocions que, en la modalitat vocal, permet treballar aquesta expressió d'una manera més espontània, en ser la veu un instrument propi del cos humà.

Desenvolupar i aplicar les habilitats del cant per interpretar i comunicar mitjançant les arts demana que l'alumnat adopti actituds de millora per satisfer les demandes tècniques musicals que es trobi.

Amb el treball individual i grupal que permet aquesta matèria, l'alumnat podrà adquirir destreses en la pràctica de la lectura musical, aplicar tècniques vocals requerides per dotar d'expressivitat el text i resoldre, mitjançant la veu, les necessitats estilístiques que es necessitin per interpretar obres de diferents gèneres i estils. Si tenim en compte la importància d'experimentar, explorar i conèixer la relació de la música i la dansa i la seva importància en el desenvolupament emocional i vital, es comprèn que hem d'impulsar l'ús de l'expressió vocal i el moviment per afavorir el desenvolupament de la personalitat, l'autoestima i el pensament lliure i crític. Així, per mitjà de la pràctica, l'alumnat vivenciarà els beneficis que aporta poder-se expressar mitjançant el cant i l'ús sense prejudicis del cos, que l'ajudarà a valorar la cultura i les arts com a pilars bàsics per al seu desenvolupament emocional i, en definitiva, vital.

Competència 4

Interpretar diferents estils i gèneres musicals a través diverses agrupacions vocals, per conèixer-les i gaudir-les, a més de compartir amb el grup processos de socialització, solidaritat i compromís.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
4.1 Relacionar la interpretació amb l'expressió de sentiments i emocions, aplicant tècniques vocals i reforçant l'autoestima i la confiança en si mateix.	4.1 Demostrar interès en el desenvolupament tècnic continu de la competència vocal interpretant propostes musicals en diferents formacions. 4.2 Expressar emocions i sentiments interpretant de manera crítica obres de diferents gèneres i estils.

La versatilitat de la veu com a instrument musical ha fet ser present en la música vocal com a mitjà d'expressió des dels ambients més populars als més selectes, i l'evolució tècnica del cant demana poder-se abordar des de les pràctiques més elementals fins a les més altes dificultats interpretatives.

Mitjançant la interpretació de diferents propostes musicals, l'alumnat serà conscient de les capacitats físiques del cos com a instrument musical i la necessitat de desenvolupar una tècnica vocal adequada, que li permeti adaptar les enormes possibilitats sonores de la veu als diferents estils. Compartir amb els companys i companyes l'activitat de cantar fomenta la socialització i la capacitat empàtica amb els altres, en ser un punt de trobada de sensacions i emocions. Alhora, cantar en diferents tipus d'agrupacions reforça l'aprenentatge entre iguals, l'autoestima i la motivació personal.

El treball en grup de l'alumnat contribueix a fomentar el sentit de conjunt, la fluïdesa, el control tècnic i l'expressió, a més de fomentar una millora per respondre de manera creativa i imaginativa a les aportacions d'altri.

Competència 5

Produir projectes artístics a través d'actuacions i propostes escèniques basades en el treball de l'aula, utilitzant diversos mitjans i suports audiovisuals, per participar cooperativament en la visibilització cultural de la música i la pràctica vocal.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
5.1 Integrar obertament els diferents coneixements adquirits prèviament sobre la veu i el cant creant projectes innovadors que utilitzin diversos suports audiovisuals. 5.2 Desenvolupar amb creativitat actuacions vocals en públic mostrant respecte, cortesia i estima als assistents i a les seves opinions.	5.1 Connectar les interpretacions vocals amb altres arts i disciplines, dissenyant projectes artístics innovadors i creatius. 5.2 Participar activament en el muntatge d'actuacions públiques assumint diferents rols. 5.3 Construir un projecte musical on la veu jugui un paper cabdal respectant les opinions dels components del grup.

Ser partícip del procés de creació des de l'inici de la idea fins a la cristallització del producte contribueix a fomentar l'autonomia de l'alumnat i la gestió dels coneixements per a la consecució dels objectius marcats. Els treballs cooperatius es plantegen com un escenari en el qual, després de fixar l'estructura i establir les bases sobre el qual realitzar-lo, l'alumnat adapti, improvisi, compongui o interpreti peces vocals utilitzant estructures que li són familiars, i posi en pràctica els recursos musicals que considerin més adequats per explotar amb confiança les seves possibilitats i limitacions tècniques.

El treball autònom permet que l'alumnat esdevingui el gestor de la seva motivació, i permet explorar i descobrir aspectes de l'aprenentatge proposat que fan que els continguts es comprenguin i es recordin millor.

Al seu torn, la utilització no parcel·lada de coneixements afavoreix el treball multidisciplinari i l'ús de diferents eines i aplicacions tecnològiques, apropa el treball de l'aula a les situacions quotidianes i prepara l'alumnat per desenvolupar les capacitats necessàries per afrontar situacions en la vida real amb perspectives de resolució.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar l'aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria, o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Primer curs

Tècnica vocal

- Anàlisi de la morfologia de l'aparell de fonació i l'aparell respiratori en la pràctica vocal.
- Aplicació de les tècniques de relaxació vocal i corporal en la interpretació del repertori.
- Aplicació de les tècniques de respiració aplicades al cant.
- Aplicació de tècniques vocals com ara vocalització, dicció, articulació, emissió i control del so i impostació durant la interpretació d'obres.
- Identificació del timbre i tessitura de la pròpia veu.

Pràctica de conjunt

- Pràctica vocal conjunta i coordinada aplicant les tècniques de respiració, atac, afinació, articulació, ritme i fraseig.
- Execució de l'afinació en la pràctica vocal individual i en grup.
- Comprensió del gest de direcció en la interpretació vocal col·lectiva.
- Interpretació de l'anacrusi com a moviment bàsic de la pràctica del grup.
- Aprenentatge del repertori aplicant la tècnica de la lectura a primera vista.
- Interpretació de repertori musical de diferents èpoques, estils i gèneres, incloent-hi peces i obres actuals.
- Posada en escena de les obres vocals treballades en diferents espais i contextos.

Segon curs**Tècnica vocal**

- Domini de les tècniques adequades per a l'ús de l'aparell de fonació: relaxació, respiració, vocalització, dicció, articulació, emissió i control del so.
- Aplicació de tècniques per al domini de les qualitats del so en la pràctica vocal: alçada, intensitat i durada.
- Entonació d'acords, cadències i intervals consonants i dissonants per refermar l'afinació.
- Anàlisi fonètica dels textos de diversitat de repertori vocal.

Pràctica de conjunt

- Pràctica de conjunt de diverses obres d'estils, èpoques, formes i estructures diverses.
- Desenvolupament de la consciència de la unitat sonora del conjunt: respiració, atac, afinació, articulació, ritme i fraseig.
- Pràctica de l'afinació dins l'agrupació mitjançant la tècnica del transport.
- L'anacrusi com a moviment bàsic de la pràctica del grup. Reacció i comprensió davant les diferents anacrusis amb o sense director o directora.
- Lectura a primera vista com a tècnica de familiarització amb el repertori nou.
- Interpretació individual i col·lectiva de repertori musical de diferents èpoques, estils i gèneres, incloent-hi la música actual.
- Pràctica de repertori amb improvisacions i moviment en diversos contextos interpretatius.
- Anàlisi de les agrupacions vocals al llarg de la història.
- Pràctica inicial de la direcció d'agrupacions vocals aplicant les tècniques bàsiques de direcció.